

N:o 29.

Ank. till Riksd. kansli den 5 maj 1905, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7,
om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående iakttagande af
planmässighet vid infordrande af yttrande från ämbets-
myndigheter m. fl.*

Uti en inom Andra Kammarerna väckt motion, n:o 208, hvaröfver infordrats kammarerna fjärde tillfälliga utskotts yttrande, har herr *Henrik Hedlund* hemställt, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder för lämplig planmässighet med yttrandens infordrande, samt särskildt att bestämd tid må föresättas ämbetsmyndigheter såväl som kommunala myndigheter, enskilda inrättningar, föreningar m. m., inom hvilken de hafva att afgifva infordrade utlåtanden, de senare, där så ske kan, vid äfventyr att ärendet eljest utan deras hörande afgöres.»

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

»Ur bilagan till justitieombudsmannens ämbetsberättelse sedan ett antal år tillbaka, hvori redogöres för behandlingen af Riksdagens skrivelser och de åtgärder, som i anledning däraf vidtagits, äro i ett tillägg till denna motion en del anteckningar sammanställda, hvartill fogats data för handläggningen af ett par enskilda ansökningar till Kungl. Maj:t. De synas

gifva anledning till uttalande af åtskilliga önskemål, utgående på dels mera planmässighet och besparing af arbetskraft vid ärendenas utredning, dels mera skyndsamhet och precision vid utlåtandens afgifvande.

Så snart en riksdagsskrifvelse ingått till Kungl. Maj:t, remitteras den gärna omedelbart till vederbörande myndigheter, som åläggas därom afgifva yttranden. En jämförelsevis enkel fråga utsändes sålunda till samtliga Konungens befallningshafvande och möjligen äfven andra myndigheter, hvilka alla hafva att inkomma med sina yttranden. I regeringsformen § 10 heter det härom, att »innan ärendena hos Konungen i statsrådet fördragas, skola de, genom nödiga upplysningars inhämtande från vederbörande ämbetsverk, af den föredragande beredas». Detta kan dock icke innebära, att alla länsstyrelser behöfva höras äfven om frågor af allmän art. Rörande mera lokala sådana inhämtas redan nu endast vederbörande länsmyndigheters upplysningar. Påtagligen vinnes en lika god, om ej bättre utredning genom att höra dels några länsstyrelser i olika delar af landet och dels personer, som sitta inne med sakkunskap och erfarenhet i det ifrågavarande ärendet. Och då grundlagen ej förbjuder ett sådant tillvägagående, synes det vara att föredraga, då det ganska betydligt sparar arbete för länsstyrelserna, hvilket kommer deras skötsel af länets egna angelägenheter till godo.

Ej sällan händer, att sedan samtliga yttranden — utgörande en förvarlig samling — inkommit till Kungl. Maj:t, ärendet år efter år förblir beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. Orsakerna härtill äro olika. Än undanskjutes ärendet från behandling af andra, som synas mera påträngande. Än hafva de underordnade myndigheterna öfvat sådan kritik öfver de i Riksdagens skrifvelse uttalade önskemålen eller uttalat så skilda meningar härom, att departementschefen icke vet, hvad han i saken skall åtgöra. Än kan han i frågan hafva olika mening med sina kolleger. Än kan han i afseende å en frågas lösning hafva en bestämd mening, men misströsta om att få ett förslag af sådant innehåll af Riksdagen antaget.

I flera hithörande fall hafva de många utlåtandena afgifvits utan någon nytta och kunde hafva insparats, om departementschefen underkastat ärendet någon provisorisk pröfning, innan han beslutar utsända det till myndigheternas yttrande.

Ett annat önskemål, som ofta framträder vid genomögnande af redogörelsen, är snabbare expedition från ämbetsverkens sida af infordrade yttranden. Det händer, att ett ämbetsverk ligger i åratal på handlingarna, hvarigenom ett ärendes afgörande drages ut i långa tider. Ansökningar

från kommuner eller enskilde kräfva ofta ett tämligen raskt afgörande, såvida ett företag skall komma i gång eller påräknade inkomster ej skola frångå sökandena. Detta förspilles genom ett dröjsmål af vederbörande att afgifva infordrade yttranden, hvilket uppskjuter afgörandet utöfver beräkning. En hel del smärre och väsentligen likartade ärenden expedieras, enligt vedertagna regler, med den skyndsamhet de påkalla. Andra åter förses vid remissen med särskild anteckning såsom »brådskande» och få då vid behandlingen förtursrätt. Från departementet pläga också utgå påminnelser under hand, när ett ämbetsverk synes dröja ovanligt länge med sitt yttrande. Slutligen hafva departementscheferna börjat i flera fall förelägga bestämd tid, inom hvilken yttrandet påräknas vara afgifvet.

Säkerligen vore det till fromma för behandlingens noggranna och skyndsamma gång, att detta sistnämnda förfarande gjordes till allmän stadgad regel. Naturligtvis kan icke en departementschef alltid döma om hvad tid ett yttrande kan draga att afgifva, och det ämbetsverk, hvartill ärendet remitteras, kan ibland hafva mera, ibland åter mindre tid att afse åt dess behandling. Men man kan tänka sig ett sådant tillvägagående, som ock ibland lär brukas, att ämbetsverket får hemställa om den tid, inom hvilken det anser sig kunna blifva färdigt med yttrandet. Befinnes tiden skälig, så fastställes den och gäller då som en förfallotid, efter hvilken verket, om det ej hunnit bli färdigt, har att inkomma med förklaring öfver orsaken till dröjsmålet och begära ny tidsfrist. I vissa fall höras kommunala myndigheter och enskilda föreningar, och dem kan ej viss tid på samma sätt föreläggas. Dock kan åtminstone i många fall vid infordrande af sådana yttranden tillkännagifvas, att de böra vara inom viss utsatt tid afgifna vid äfventyr att ärendet eljest afgöres utan deras hörande.»

Den redogörelse för vissa uppgifna ärendens behandling inom statsdepartementen och underordnade ämbetsmyndigheter, hvilken motionären bifogat sin ifrågavarande framställning, gifver visserligen vid handen, att sådana ärenden, som i motionen afses, icke alltid vinna den skyndsamma handläggning och det snabba afgörande, som ärendenas vikt borde kräfva. Men hvar anledningen härtill förnämligast är att söka, torde dock motionären icke hafva med nöjaktig tydlighet påvisat. Otvifvelaktigt beror det påpekade förhållandet delvis på omständigheter, som icke kommit till synes i motionen, och näppeligen torde en tillfredsställande ändring kunna vinnas

*Utskottets
yttrande.*

blott därigenom, att yttranden från myndigheter infordrades i annan ordning än nu vanligen sker.

Motionären förmenar, att besparing såväl i tid som arbetskraft skulle ernås, därest endast ett fåtal myndigheter affordrades yttranden öfver frågor, som statsdepartementen hade att behandla, samt därest sådana frågor gjordes till föremål för en förberedande utredning af sakkunniga, innan myndigheterna lämnades tillfälle att yttra sig däröfver. Utskottet vill icke bestrida, att motionären beträffande vissa fall kan hafva fog för sitt uttalande i detta afseende, men att uppställa ett sådant förfaringssätt såsom en allmän regel torde dock icke låta sig göra. Många ärenden äro nämligen af den beskaffenhet, att det är lämpligast att utan föregående utredning infordra upplysningar, huruvida behof af ifrågasatta åtgärder eller föreskrifter gifvit sig till känna och i hvilka afseenden sådana företrädesvis kunna påkallas. Vidare kan anmärkas, att om yttranden infordrades endast från t. ex. några få länsstyrelser, det kunde inträffa, att just den länsstyrelse, som på grund af vunnit särskild erfarenhet skulle kunnat lämna de bästa upplysningarne, icke blefve hörd. Endast i hvarje särskildt fall kan det lämpligen bestämmas i hvad ordning yttranden från underordnade myndigheter böra infordras.

I motionen framhålles vidare som ett önskemål, att en snabbare expedition från ämbetsverkens sida af infordrade yttranden måtte äga rum, och föreslår motionären till vinnande af detta syfte, att viss tid varder bestämd för infordradt yttrandes afgifvande. Motionären upplyser emellertid, att inom statsdepartementen numera i flera fall så förfares, och hvad utskottet härom inhämtat bekräftar riktigheten af denna uppgift. Att fastställa att så undantagslöst bör förfaras torde dock icke vara lämpligt, enär ett ärendes vidlyftighet samt nödvändigheten att i visst fall höra en mängd myndigheter och till äfventyrs enskilda föreningar och inrättningar understundom omöjliggöra fastställandet på förhand af bestämd tid för ärendets återkomst till vederbörande departement.

Icke heller torde det vara lämpligt att i hvarje fall, då kommunala myndigheter skola höras, förelägga dessa att inkomma med yttrande inom viss tid, vid äfventyr att de eljest icke varda i saken hörde, ty genom ett så beskaffadt föreläggande skulle mången gång ett yttrande uteblifva, där dess afgifvande dock kunde vara till nytta.

Mot de kommunala myndigheterna kunna otvifvelaktigt verksammare medel användas än det af motionären föreslagna för att få ett yttrande afgifvet inom skälig tid.

Af hvad utskottet sålunda anfört framgår, att utskottet instämmer i den af motionären uttalade önskan, att åtgärder måtte vidtagas för att sådana ärenden, som i motionen afses, vinna en skyndsam utredning och ett snabbt afgörande, men då det förfarande, som af motionären i sådant syfte särskildt förordats, numera i allmänhet tillämpas, samt hvad motionären i öfrigt föreslagit icke lämpligen torde kunna fastslås såsom allmän regel, hemställer utskottet,

att ifrågavarande motion icke må till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 maj 1905.

På utskottets vägnar.

G. O. WALLENBERG.

Herr *Roos* har på grund af arbete inom annat utskott icke deltagit i förestående ärendes slutliga behandling.